

Felleskriv 5/2025

Til Byrådsavdelingene og bydelene
Fra: Byrådsavdeling for sosiale tjenester
Saksbeh.: Marianne Arneberg Saltvik
Telefon: 452 80 888

Saksnr.: 22/3092- 113
Utsendt dato: 16.10.2025
Gjelder fra: Vedtaksdato
Gjelder til: Til annet er vedtatt
Erstatter: Juridisk
rutinehåndbok for
TT

Felleskriv nr. 5/2025: Felleskriv til forskrift om tilrettelagt transport for personer med forflytningsvansker i Oslo kommune

Innledning

Tilrettelagt transport (TT) er et tilbud til de som har varig nedsatt funksjonsevne og ikke kan bruke ordinær kollektivtransport på egenhånd. Ordningen har som mål å fremme mobilitet og samfunnsdeltakelse for brukere med særlige transportbehov. TT gir et bestemt antall reiser med personbil eller spesialbil i Oslo.

Oslo kommunes TT-tjeneste reguleres av forskrift av 26. august 2015, om tilrettelagt transport for personer med forflytningsvansker i Oslo kommune (TT-forskriften).

Søknader om TT i Oslo kommune behandles av bydelen i første instans, som vurderer om søkerne oppfyller kriteriene i TT-forskriften.

Dette felleskrivet er utarbeidet som en veiledning til anvendelsen og skjønnsutøvelsen av de enkelte bestemmelsene i TT-forskriften. Formålet med felleskrivet er å gi en praktisk veiledning for anvendelsen av forskriftens bestemmelser, slik at de kan forstås og praktiseres på en enhetlig måte i Oslo kommune. Det understrekes at veiledningen er generell og gir rom for eventuelle endringer i praksis som kan påvirke skjønnsutøvelsen.

Felleskrivet erstatter den juridiske delen av Rutinehåndboken for TT-tjenesten i Oslo kommune. Rutinehåndboken oppheves ved ikrafttredelse av dette felleskrivet.

1. Til forskriften § 1. *Formål*

TT-ordningen skal legge til rette for at personer som ikke kan bruke ordinær kollektivtransport på grunn av varig nedsatt funksjonsevne, skal ha et alternativt kollektivt transporttilbud.

TT-ordningen er tilrettelagt for den enkeltes transportbehov. Tilbudet utgjør en del av det kollektive transporttilbudet i kommunen, hensyntatt TT-brukerens individuelle behov.

TT-brukeren må påregne samkjøring for en mest mulig effektiv organisering av tjenesten, så lenge samkjøringen gjennomføres i tråd med forskriftens §12, andre ledd.

2. Til forskriften § 2. Definisjoner

Bestemmelsen gir definisjoner på hvordan ulike begreper i TT-forskriften skal forstås.

3. Til forskriften § 3. Vilkår for reiserett med TT

3.1 Første ledd

Bestemmelsen angir vilkårene for å få reiserett med TT. Det er fire vilkår som kommer frem av første ledd, bokstavene a til d, og alle må være oppfylt.

3.1.1 Bokstav a

Søkeren må ha en nedsatt funksjonsevne som følge av fysiske, psykiske og/eller andre lidelser. Den nedsatte funksjonsevnen må føre til at søkeren ikke kan bruke kollektivtransport på egenhånd. Dersom søkeren har flere lidelser, må det vurderes hvordan disse samlet sett påvirker søkerens funksjonsevne.

Det skal foretas en helhetlig vurdering av søkerens funksjonsevne. Dette innebærer primært en vurdering av evnen til å ta seg frem til nærmeste holdeplass, men også evnen til å gjennomføre hele transporten, inkludert reisen frem til bestemmelsesstedet. Det er ikke bare gangeevnen som skal vurderes, men også andre funksjoner som er nødvendige for å gjennomføre reisen, for eksempel:

- Tilgjengelighet til holdeplass: Det bør vurderes om søkeren er i stand til å ta seg til nærmeste holdeplass, både med hensyn til avstand og gangeevne, eventuelle pauser og lengden på disse, bruk av egnet ganghjelpemiddel og evnen til å navigere seg frem til holdeplassen.
- Gjennomføring av selve transporten: I tillegg til evnen til å komme seg til holdeplassen, bør det vurderes om søkeren er i stand til å gjennomføre reisen på egenhånd. Dette kan inkludere evnen til av- og påstigning og om eventuelle ganghjelpemidler kan være til hjelp.
- Kognitive utfordringer: Evnen til å holde oversikt over reiseruter og tilpasse seg ukjente situasjoner bør også tas i betraktning. For noen kan det å lære spesifikke reiseruter være mulig, men dersom evnen til å orientere seg i ukjente omgivelser er svekket, er dette en faktor som bør hensyntas.

For å få innvilget TT må søker være ute av stand til å benytte kollektivtransport hele året, og ikke bare i perioder, for eksempel på grunn av klima eller mørke.

At søkere har stønad til bil, grunnstønad til bil fra Nav og/eller HC-kort, utelukker ikke alene TT-reiserett.

I henhold til fast og langvarig forvaltningspraksis, vil vilkåret om funksjonsnedsettelse som hovedregel anses oppfylt hvis:

- synshemmingen faller inn under kategoriene 2 til 5 i Verdens helseorganisasjons (WHO) klassifisering av synshemming og det gjør søkeren ute av stand til å bruke kollektivtransport.
- nedsatt lungefunksjon måles til FEV1 30 til 40 prosent eller lavere og det gjør søkeren ute av stand til å bruke kollektivtransport.

3.1.2 Bokstav b

Varigheten vurderes konkret og på bakgrunn av diagnose, prognose og behandlers uttalelse. Pågående eller planlagte behandlinger eller operasjoner som sannsynligvis vil gi bedring i funksjonsevnen, kan vektlegges ved vurderingen av varigheten.

3.1.3 Bokstav c

Tjenesten gis kun til søkere som er bosatt og folkeregistrert i Oslo.

3.1.4 Bokstav d

Tjenesten gis som hovedregel til voksne og barn over seks år.

Ved vurderingen av om barn over seks år oppfyller forskriftens vilkår er det den nedsatte funksjonsevnen som skal vurderes. Dette kan for eksempel være barn som har et omsorgsbehov utover det som er vanlig for barn på samme alder, eller hvor det vil være en uforholdsmessig belastning for barnet eller ledsageren å reise kollektivt. Det må sees bort fra de begrensningene lav alder i seg selv setter for evnen til å reise på egenhånd.

Alle søkere over seks år som innvilges TT skal tildeles fritidsreiser. Det kan innvilges faste reiser etter § 10.

3.2 Andre ledd

Barn under seks år tildeles ikke fritidsreiser. Barn under seks år kan innvilges TT til faste aktiviteter dersom de oppfyller øvrige vilkår i § 3 bokstavene a til c, og har et reisebehov etter § 10. De kan innvilges transport til spesialbarnehage eller for å motta spesialpedagogisk hjelp. Barn under seks år har samme reiserett til avlastning som brukere over seks år. Videre har barn under seks år samme reiserett til støttekontakt som brukere over seks år, det vil si til og fra støttekontakt. Aktiviteter sammen med støttekontakt er en fritidsreise.

3.3 Tredje ledd

Det kan settes vilkår for reiseretten ved innvilgelse av TT. Vilkårene skal da komme frem av vedtaket. Det kan også settes vilkår i løpet av vedtaksperioden. Det må da fattes et nytt vedtak der vilkårene kommer frem. En TT-bruker med pålagt ledsager er pliktig til å ha med ledsager ved alle reiser.

4. Til forskriften § 4. Søknaden

4.1 Første ledd

En søknad om reiserett må begrunne hvorfor søkeren ikke kan bruke ordinær kollektivtransport som følge av sin nedsatte funksjonsevne. Hvis helsetilstanden tilsier det, bør det vedlegges ytterligere dokumentasjon i tillegg til fastlegens vurdering. Dette kan være uttalelser fra spesialisthelsetjenesten, rehabiliteringstjenesten, hjemmetjenesten eller annet relevant fagpersonell.

Dersom søknad om TT er begrunnet med nedsatt syn, bør det vedlegges dokumentasjon fra øyelege eller optiker med angivelse av WHO's kategorisering av synshemmede, inkludert synsstyrke, visus og eventuelt synsfeltutfall.

Dersom søknad om TT er begrunnet med nedsatt lungefunksjon bør det vedlegges rapport fra spirometriundersøkelse.

Dersom det foreligger særskilte tilretteleggingsbehov for transporten, bør dette dokumenteres og begrunnes i søknadsskjema og legeerklæring.

4.2 Andre ledd

Fornyelse av reiserett kan innvilges uten ny dokumentasjon dersom bydelen anser at det foreligger tilstrekkelig informasjon om søkerens behov, og det er tilstrekkelig sannsynliggjort at behovet er varig.

En søknad om fornyet reiserett kan ikke avslås uten at det er innhentet oppdatert og relevant informasjon.

4.3 Tredje ledd

For tilleggsreiser må søkeren begrunne behovet og opplyse om hva reisene skal brukes til.

For fritidsreiser utenfor Oslo må søkeren begrunne behovet og formålet med reisen. Det må opplyses om hvilken adresse søkeren ønsker å reise til.

For faste reiser må søkeren opplyse om hvilken aktivitet reisen skal benyttes til, bestemmelsessted og hvilke dager søkeren skal reise. Hvis søkeren reiser til flere ulike faste aktiviteter, må hver aktivitet dokumenteres.

5. Til forskriften § 5. *Tilrettelegging med spesialbil og personbil*

TT-brukeren tildeles reiserett med den biltypen det primært er behov for. Som hovedregel innebærer det reiserett med personbil. Etter forskriften kan kun TT-brukere som er avhengige av rullestol innvilges spesialbil. I henhold til fast forvaltningspraksis og Byrådssak 95 av 7.4.2015 kan også brukere som ikke er avhengige av rullestol innvilges spesialbil dersom det er behov for det. Dette kan for eksempel gjelde TT-brukere med ukontrollerte bevegelser eller utfordrende atferd som kan utgjøre en fare for sjåføren, trafikksikkerheten eller TT-brukeren selv, og hvor tiltak som å plassere TT-brukeren lengst unna sjåføren ikke er tilstrekkelig.

Hvis brukeren har behov for det, kan et begrenset antall av reisene benyttes med en annen biltype enn den brukeren primært er innvilget reiserett med. Dette kan være brukere som i hovedsak benytter personbil, men som har behov for spesialbil på enkelte reiser, for eksempel fordi de trenger trappeklatring eller skal ha med seg stor rullestol. Det kan også være brukere som i hovedsak benytter spesialbil, men som ved enkelte reiser kan benytte personbil, for eksempel hvis de skal reise med sammenleggbar rullestol.

6. Til forskriften § 6. *Reiserettens varighet*

6.1 Første ledd

Hovedregelen er at det gis reiserett for to år, men bydel kan fatte vedtak med inntil fem års varighet. Det kan ikke innvilges reiserett med varighet på mer enn fem år. Det er varigheten av søkers nedsatte funksjonsevne som er avgjørende for om det innvilges reiserett for to eller fem år.

Barn under seks år kan unntaksvis innvilges reiserett for mindre enn to år. Dette kan gjøres når bydel anser det som nødvendig å revurdere saken når barnet kommer i skolealder.

6.2 Andre ledd

Vedtaket om TT gjelder fortsatt hvis brukeren flytter til en ny bydel. Som hovedregel skal TT-brukere også beholde individuelle tilrettelegginger. I særskilte tilfeller kan det gjøres unntak hvis brukerens behov endres på grunn av den nye boligen. For eksempel kan dette gjelde en TT-bruker som har spesialbil på grunn av behov for trappeklatring, men som flytter til en bolig uten trappeadkomst.

6.3 Tredje ledd

TT-brukeren mister reiseretten ved flytting ut av Oslo kommune. Brukeren plikter å melde fra til fraflyttingsbydelen om dette, i henhold til forskriften § 15 første ledd.

7. Til forskriften § 7. *TT-kort*

Ved forskriftens ikrafttredelse ble reiserett verifisert med et kort som bekreftet reiseretten – et «TT-kort». Verifisering av reiserett kan nå også gjøres digitalt. Bestemmelsen gjelder tilsvarende, så langt den passer, for elektronisk eller andre former for verifikasjon.

7.1 Første ledd

Reiserett skal bekreftes overfor transportør ved alle TT-reiser, ved elektronisk verifisering eller fremvisning av TT-kort. Brukeren kan også bli bedt om å framvise gyldig ID for å bekrefte sin identitet.

7.2 Andre ledd

Dersom reiseretten misbrukes på måter som nevnt i forskriften, skal saksbehandler i bydel vurdere om det er grunnlag for sanksjoner i henhold til forskriften § 15.

7.3 Tredje ledd

Når brukeren ikke lenger har reiserett, skal TT-kortet makuleres og digital reisebekreftelse sperres. Brukeren har ansvar for å makulere et ugyldig TT-kort. Hvis TT-kortet går tapt, andre har fått uberettiget tilgang til TT-kortet eller en digital reisebekreftelse, eller reiseretten av andre grunner kan misbrukes av uvedkommende, plikter TT-brukeren å melde fra til bydelen umiddelbart.

7.4 Fjerde ledd

Bydelen må i hvert enkelt tilfelle vurdere om det er rimelig at TT-brukeren skal dekke kostnadene for et erstatningskort, for eksempel hvis TT-brukeren har opptrådt grovt uaktsomt eller gjentatte ganger har behov for erstatningskort.

8. Til forskriften § 8. Tildeling av fritidsreiser

8.1 Første ledd

Tildeling av fritidsreiser er ikke behovsprøvd, men fastsettes for hver av gruppene som er nevnt i første ledd.

8.2 Andre ledd

Det er søknadstidspunktet, ikke vedtakstidspunktet, som er avgjørende for om halv kvote skal tildeles.

Barn som etter § 3 annet ledd har fått reiserett før de fylte 6 år, skal tildeles fritidsreiser fra den dagen de fyller seks år dersom de fyller vilkårene i § 3 bokstavene a til c. Barn som fyller seks år etter 30. juni tildeles halv kvote det første året.

8.3 Tredje ledd

Brukeren har ansvar for å fordele sine tildelte reiser utover året. Særskilte tilfeller tilsier at bestemmelsen er ment å være snever. Den forutsetter en helhetsvurdering av brukerens nåværende situasjon.

Med særskilt tilfelle menes en ekstraordinær situasjon som ikke i seg selv kan danne grunnlag for innvilgelse av reiserett, men som når den inntreffer utløser et behov utover allerede innvilgede reiser.

For å vurdere om det foreligger et særskilt tilfelle kan det ses hen til blant annet familie- og omsorgsforpliktelser som krever reiser utover det vanlige. Noen eksempler på dette kan være når brukerens ektefelle har vedtak om sykehjemsplass eller når brukerens ektefelle eller barn har langvarig sykehusopphold. Eksempelene er ikke uttømmende. Antall tilleggsreiser må vurderes konkret ut fra det enkelte tilfellet.

Det innvilges ikke tilleggsreiser på bakgrunn av blant annet følgende:

- At brukeren har brukt opp kvoten sin eller har få reiser igjen.

- Brukerens nedsatte funksjonsevne i seg selv, som var grunnlaget for innvilgelse av reiserett i første omgang.
- Forverring av funksjonsnedsettelsen.
- Deltakelse i sosiale aktiviteter, inkludert besøk hos familie og venner.
- Handling av matvarer og lignende.
- Fritidstilbud.

TT-bruker som har stønad til bil eller grunnstønad til transport fra Nav innvilges ikke tilleggsreiser.

Rullestolbrukere og blinde/svaksynte kan innvilges tilleggsreiser etter den utvidede statlige ordningen for tilrettelagt transport (TT) til fylkeskommunene og Oslo kommune. Antall reiser tildeles på bakgrunn av tildelte midler og antall søkere.

9. Til forskriften § 9. Bruksområde fritidsreiser

9.1 Første ledd

Bestemmelsen angir hvilket område og hvilke steder TT-brukere kan benytte fritidsreiser til, i bokstavene a til c.

9.1.1 Bokstav a

Reiseretten gjelder som hovedregel kun i Oslo kommune. TT-brukeren kan reise utenfor Oslo kommune, men det vil da påløpe ordinær takst fra bygrensen til bestemmelsesstedet.

9.1.2 Bokstav b

Reiseretten gjelder også til avdelinger som er lokalisert ved Akershus universitetssykehus på Lørenskog. Reiseretten gjelder kun ved besøk til andre pasienter og ikke til TT-brukerens egen behandling. Utover dette gjelder de samme bestemmelsene som for øvrige fritidsreiser etter § 14.

9.1.3 Bokstav c

Reiseretten gjelder til og fra Gardermoen ved TT-brukerens egen flyreise.

9.2 Andre ledd

Ved reiser til Gardermoen gjelder de samme bestemmelsene som for øvrige fritidsreiser etter § 14.

9.3 Tredje ledd

Bestemmelsen er et unntak fra hovedregelen i første ledd bokstav a om at fritidsreiser kun gjelder i Oslo kommune. Bestemmelsen er avgrenset til spesifikke kommuner. Det er følgelig ikke hjemmel i forskriften for å innvilge rett til å benytte fritidsreiser i andre kommuner enn de som er nevnt i bestemmelsen. Når det gjelder Oppegård kommune, omfatter bestemmelsen de områdene som var en del av Oppegård kommune før 1. januar 2020, som nå inngår i Nordre Follo kommune.

For å benytte fritidsreiser til andre aktuelle kommuner enn Oslo, må to vilkår være oppfylt. Det må foreligge sterke helse- eller sosialmessige grunner, og det må foreligge et særskilt reisebehov. Det er kun der det foreligger tungtveiende grunner det kan gjøres unntak fra hovedregelen. Det må foretas en konkret og helhetlig vurdering av om det foreligger ekstraordinære hensyn som tilsier at det kan innvilges fritidsreiser utenfor Oslo kommune.

Antall turer som kan benyttes utenfor Oslo må vurderes konkret. Når det gjelder særskilte aktiviteter er antall turer avhengig av den aktuelle aktiviteten.

9.4 Fjerde ledd

TT skal ikke benyttes til reiser som dekkes av pasientreiser. Det gjelder blant annet til fastlege, behandling på sykehus og korttidsopphold på sykehjem.

TT skal ikke benyttes til for eksempel hjelpemiddelsentralen, fordi Nav dekker disse reisene. Det gjelder blant annet reiser til bilsenteret og ortopedisk verksted.

10. Til forskriften § 10. Faste reiser

10.1 Første ledd

Faste reiser tildeles i tillegg til kvoten for fritidsreiser. En TT-bruker kan ha rett til faste reiser til reisemål som nevnt i første og tredje ledd. Antall reiser vurderes konkret, og vil kunne variere avhengig av brukerens aktiviteter og behov. TT-brukeren har også rett til faste reiser når kommunen benytter seg av private aktører.

Transport til eller fra reisemålet kan unntaksvis kjøres til eller fra et annet sted enn brukerens hjemadresse. Dette kan for eksempel være hvis TT-brukeren har en timeavtale før eller etter den faste reisen. Endringene må bestilles på forhånd.

TT kan kun benyttes til og fra den aktuelle aktiviteten, ikke til transport som er en del av aktivitetens tilbud.

For brukere som i perioder bor i avlastningsbolig, vil både den folkeregistrerte adressen og avlastningsstedets adresse anses som hjemadresse. For barn med delt fast bosted vil begge adressene anses som hjemadresse. TT-brukeren har rett på transport til og fra alle bosteder.

Bydelen som TT-brukeren er folkeregistrert i skal dekke utgiftene ved transport til og fra alle bostedene. Dette gjelder uavhengig av om ett av bostedene ligger utenfor Oslo.

10.1.1 Bokstav a

Barn i spesialbarnehage har rett til å benytte TT til og fra barnehagen.

Barn som mottar spesialpedagogisk hjelp i ordinær barnehage, kan i særlige tilfeller ha rett til nødvendig transport. Dette kan for eksempel være hvis barnet har særlige behov i forbindelse med transporten, eller hvis foreldrene har en vesentlig større byrde knyttet til transporten enn andre foreldre.

TT-brukerens foreldre og søsken skal gis anledning til å være med på reisen til og fra barnehagen. Dette gjelder uavhengig av om søsknene går i samme barnehage eller ikke.

Bydelen vurderer behov for tilrettelegging og ledsager ved gjennomføring av transporten i henhold til TT-forskriftens §3, 5 og 11. Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere der det er nødvendig.

10.1.2 Bokstav b

Elever har rett til å benytte TT til og fra Aktivitetsskolen (AKS) i skolens ferier.

Alle elever som har AKS-reiser gjennom TT-ordningen har rett til å ha med seg, eller være med, venner hjem. Det kan ikke bestilles større bil for å få plass til flere medreisende. Hvis reisen samkjøres, kan det ved behov bestilles egen bil for å få plass til de medreisende. Reisen må bestilles på forhånd.

TT-brukerens foresatte er ansvarlige for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

For elever på ungdomsskole og videregående skole som har Etter Skole Tilbud (EST), se bokstav f.

10.1.3 Bokstav c

Elever som har faste reiser til videregående skole har rett til å ha med seg, eller være med, venner hjem. Det kan ikke bestilles større bil for å få plass til flere medreisende. Hvis reisen samkjøres, kan det ved behov bestilles egen bil for å få plass til de medreisende. Reisen må bestilles på forhånd.

Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere til friskoler og private videregående skoler. Offentlige skoler er selv ansvarlige for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

Elever som ikke fyller vilkårene for TT, men som har et skade eller sykdom som gjør at de ikke kan bruke kollektivtransport, kan ha rett til alternativ transport i regi av skolen. For å søke om og bestille slik skyss, må eleven kontakte skolen sin.

10.1.4 Bokstav d

TT-brukere kan ha rett til transport til og fra Oslo Voksenopplæring (Oslo VO). Dette gjelder ikke ved grunnskoleopplæringen, da Utdanningsetaten dekker denne transporten. Det gjelder heller ikke ved opplæring som TT-brukeren betaler for selv.

Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

10.1.5 Bokstav e

TT-brukeren har rett til transport til og fra dagsenter, både de som er et alternativ til arbeid og de som er for eldre.

TT-brukeren har rett til transport til og fra varig tilrettelagt arbeid (VTA), hvis brukeren har vedtak fra Nav og bydel har inngått avtale om medfinansiering med tiltaksbedriften.

TT-brukere som deltar på organisert dagtilbud kan innvilges faste reiser etter unntaksbestemmelsen i § 16 hvis brukeren er innvilget plass på det aktuelle dagtilbudet, aktiviteten driftes av en offentlig aktør og tilbudet er av regelmessig karakter.

Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

Faste reiser kan ikke benyttes til eldre- eller seniorsentre.

10.1.6 Bokstav f

TT-brukere som mottar avlastning i form av BPA på et fast sted utenfor hjemmet har rett til å benytte TT til og fra avlastning.

Elever på ungdomsskole og videregående skole som har et Etter Skole Tilbud (EST) lokalisert på et annet sted enn skolen, har rett til å benytte TT fra skolen til EST-tilbudet, og fra EST og hjem.

Elever på ungdomsskole og videregående skole som har EST har rett til å benytte TT i skolens ferier, uavhengig av hvor EST er lokalisert.

Alle elever som har EST-reiser gjennom TT-ordningen har rett til å ha med seg, eller være med, venner hjem. Det kan ikke bestilles større bil for å få plass til flere medreisende. Hvis reisen samkjøres, kan det ved behov bestilles egen bil for å få plass til de medreisende. Reisen må bestilles på forhånd.

Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

TT-brukere som mottar støttekontakt i form avlastning har rett til faste reiser til og fra støttekontakten. Faste reiser kan ikke benyttes til og fra fritidsaktiviteter, selv om TT-brukeren møter støttekontakten ved aktiviteten. Fritidsreiser kan benyttes til dette formålet.

Bydelen er ansvarlig for å fremskaffe og finansiere ledsagere.

10.2 Andre ledd

Andre transportordninger kan for eksempel være dagsenter som tilbyr egen transport.

10.3 Tredje ledd

For å ha rett til faste reiser til arbeid eller utdanning må det dokumenteres at transporten ikke dekkes av stønad til arbeids- og utdanningsreiser fra Nav. Dokumentasjonen kan være vedtak om avslag fra Nav eller vedtak om 100 % alders- eller uførepensjon.

TT-brukeren skal betale egenandel for reiser opp til egenandelstaket. Jfr. Fellesskrivets kap. 13 kan TT-brukere i enkelte tilfeller få egenandelen til utdanningsreiser refundert fra Oslo VO.

10.4 Fjerde ledd

Bestemmelsen angir hvilke geografiske områder faste reiser kan benyttes i. Faste reiser må være innenfor Oslo kommune eller mellom Oslo og kommuner som tilhører Akershus fylke.

11. Til forskriften § 11. *Fast sjåførgruppe for faste reiser*

11.1 Første ledd

Fast sjåførgruppe kan være nødvendig for TT-brukere som har behov for en særlig forutsigbar transport eller individuell tilrettelegging som ikke kan imøtekommes i ordinær TT-transport. Det er en forutsetning at fast sjåførgruppe avhjelper utfordringene med transporten. Vilåårene «sterke helsemessige grunner» og «særskilte tilfeller» innebærer at bestemmelsen må praktiseres strengt.

11.2 Andre ledd

Bestemmelsen angir brukergruppene som kan innvilges fast sjåførgruppe, i bokstavene a til d. Brukeren må tilhøre en av brukergruppene.

11.2.1 Bokstav a

Den utfordrende adferden gjør at TT-brukeren for eksempel trenger forutsigbarhet, faste rammer og lik praksis. Dette kan være brukere som utagerer fysisk eller verbalt, eller som er en fare for seg selv eller andre. Bestemmelsen kan også omfatte brukere som kan dokumentere betydelig utfordrende adferd etter kjøring med ulike sjåførere.

11.2.2 Bokstav b

Det særskilte fysiske transportbehovet gjør at TT-brukeren for eksempel trenger at det kjøres spesielt varsomt eller at rutiner knyttet til transporten er veldig kompliserte. Det omfatter ikke brukere som er avhengige av bistand med spesielt medisinsk utstyr eller ved anfall underveis.

11.2.3 Bokstav c

Mangelfulle kommunikasjonsevner omfatter ikke brukere med dårlige norskkunnskaper eller dårlig ordforråd.

11.2.4 Bokstav d

Bestemmelsen kan omfatte helt spesielle situasjoner der transporten ikke kan løses forsvarlig på andre måter enn at det innvilges fast sjåførgruppe. Dette kan være TT-brukere med stort behov for service og bistand eller svært komplekse og sammensatte behov, som ikke omfattes av bokstavene a til c.

11.3 Tredje ledd

Det må kunne sannsynliggjøres at annen tilrettelegging er utprøvd, eller at det er åpenbart at slik tilrettelegging ikke er tilstrekkelig, før fast sjåførgruppe kan innvilges.

Ulike former for tilrettelegging kan kombineres dersom det er nødvendig.

Det kan ikke påregnes fast sjåførgruppe hvis TT-brukerens transportbehov er uregelmessig eller hvis TT-brukeren gjør hyppige endringer av bestillingene.

12. Til forskriften § 12. *Bestilling av reiser*

12.1 Første ledd

Det kan avtales reisetidspunkt som avviker fra brukerens opprinnelige bestilling, for å tilpasse samkjøring med andre reisende.

12.2 Andre ledd

Bestemmelsen innebærer at TT-brukeren må påregne at bilen kan komme inntil 15 minutter før eller etter avtalt hentetidspunkt.

12.3 Tredje ledd

TT-brukeren plikter å avbestille en reise straks brukeren blir kjent med at reisen ikke vil benyttes. Dersom reisen ikke avbestilles, vil TT-brukeren som hovedregel belastes med et gebyr. Unntak kan gjøres hvis brukeren ikke kan lastes for manglende avbestilling. Dette gjelder for eksempel hvis TT-brukeren har gjort rimelige forsøk på å avbestille transporten eller akutt helsetilstand har medført at avbestilling ikke kunne varsles.

12.4 Fjerde ledd

En TT-bruker kan ikke benytte en transportør hen er i slekt med;

- i oppstigende linje, som forelder, besteforelder mv.
- i nedstigende linje, som barn, barnebarn mv. og
- søsken, ektefelle eller samboer

Det samme gjelder ovennevntes ektefelle eller samboer.

13. Til forskriften § 13. *Egenandel*

Det betales egenandel for fritidsreiser.

Det betales ikke egenandel for faste reiser til barnehage, videregående skole, avlastning og støttekontakt etter § 10 bokstav a, c, f og g.

Det betales egenandel opp til egenandelstaket for faste reiser til AKS og dagtilbud etter § 10 bokstav b og e.

Det betales egenandel for faste reiser til voksenopplæring etter § 10 bokstav d. I enkelte tilfeller kan brukeren få egenandelen refundert fra Oslo VO.

14. Til forskriften § 14. *Øvrige bestemmelser*

14.1 Første ledd

Reiseretten er personlig og kan ikke brukes av andre.

14.2 Andre ledd

Hvis TT-brukeren ikke følger bestemmelsene for TT er det å anse som misbruk, og sanksjoner kan bli vurdert.

14.3 Tredje ledd

Hvis det er flere enn én medreisende må de andre betale egenandel etter alder. TT-brukeren kan ikke bestille større bil for å få plass til flere medreisende eller mer bagasje. Alle må starte og avslutte reisen samme sted.

TT-brukeren bestemmer selv hvem som er medhjelper.

TT-brukere med pålagt ledsager kan ha med én medhjelper gratis i tillegg til ledsageren. Dersom brukeren ikke har behov for medhjelper, kan brukeren i henhold til praksis isteden ha med en medreisende gratis.

Medreisende som selv er TT-bruker i Oslo belastes med én reise og betaler egenandel.

15. Til forskriften § 15. *Tilbakekalling og karantenetid*

15.1 Første ledd

TT-brukeren har plikt til å melde fra om eventuelle endringer som har betydning for reiseretten. Endrede forhold kan blant annet være endret hjelpebehov, for eksempel bruk av trappeklatrer.

15.2 Andre ledd

Brudd på forskriften anses som misbruk. I vurderingen av om det skal ilegges sanksjoner kan det legges vekt på om misbruket var enkeltstående eller gjentakende. Det kan skilles mellom TT-brukerens eget misbruk eller om det er andre som har misbrukt reiseretten, om det er forsettlig eller uaktsomt og lignende. Ved betydelig eller gjentakende misbruk bør bydelen vurdere å ilegge sanksjoner. Det kan også vurderes politianmeldelse.

15.3 Tredje ledd

Hvis reiserett er tilbakekalt, kan det også vurderes om TT-brukeren skal ilegges karantene. Karantene betyr at brukeren ikke kan få reiserett på nytt før karantenetiden er utløpt. Karantene bør bare ilegges i tilfeller hvor det foreligger vesentlige brudd på forskriften.

Lengden på karantenen må stå i forhold til alvorlighetsgraden av misbruket. Det kan ikke ilegges karantenetid lengre enn to år. To års karantene bør forbeholdes svært alvorlige brudd.

Å ilegge karantenetid er et enkeltvedtak, og bør vurderes i samme vedtak som tilbakekall etter annet ledd.

16. Til forskriften § 16. *Unntaksbestemmelser*

Bestemmelsen skal anvendes strengt. Det må gjøres en konkret skjønnsmessig vurdering.

Reiserett som innvilges etter unntaksbestemmelsen gir de samme rettighetene som andre TT-brukere har etter forskriften.

17. Til forskriften § 17. *Myndighet*

Det skal fattes enkeltvedtak om:

- reiserett med TT, blant annet fornyelse
- særlige vilkår for reiseretten, blant annet pålagt ledsager
- tilrettelegging med spesialbil
- tilleggsreiser
- fritidsreiser utenfor Oslo
- faste reiser
- tilrettelegging med fast sjåførgruppe
- tilbakebetaling eller fratatt reiserett
- illeggelse av karantene

Ved andre tilrettelegginger skal det ikke fattes enkeltvedtak.

Forvaltningslovens regler om veiledningsplikt, forhåndsvarsling, utrednings- og informasjonsplikt, krav til begrunnelse og klage må følges.

18. Til forskriften § 18. *Klageadgang*

Det er klageadgang på alle vedtak fattet etter § 17.

Forvaltningslovens regler om klage og omgjøring må følges. Hvis klagefristen er oversittet må det vurderes om klagen skal avvises eller realitetsbehandles.

Ved klage på fornyelse skal det vurderes utsatt iverksetting av vedtaket, slik at TT-brukeren beholder reiseretten frem til saken er endelig avgjort.

Ved klage skal bydelen vurdere om vedtaket bør omgjøres. Hvis vedtaket ikke omgjøres, skal saken sendes til klageinstansen. Klagenemnda fatter nytt vedtak i saken.